T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/259
KARAR NO : 2024/285
KARAR TR : 08/07/2024

ÖZET: 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrasının uygulanmasını gerektiren suçtan dolayı, Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumuna sevk edilen davacının, bu maddenin uygulanmasının kaldırılması ile Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğününnakil işlemi ve dayanağı olan işlemlerin iptali istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : T.Ö
Vekili : Av. A.A
Davalı : Adalet Bakanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu iken, güvenlik ve sair sebepler gerekçe gösterilerek Ereğli (Konya) Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna istemi dışında sevk edildiğini, müvekkili hakkında Konya (Ereğli) Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 17/08/2023 tarih ve 2023/2958 sayılı kararıyla, tehlikeli tutuklu olduğundan bahisle telefonla görüşme hakkının kısıtlandığını, kararın usul ve Kanun'a aykırı olduğunu belirterek, işlemin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Ereğlli (Konya) İnfaz Hakimliği 31/10/2023 tarih ve E.2023/5351, K.2023/5905 sayılı kararı ile,** tutuklu müdafiinin telefon kararına yönelik itirazının reddine, 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrasının kaldırılmasına yönelik şikayetinin 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun 6/1. maddesi gereğince Hakimliğin görevli ve yetkili olmaması nedeniyle reddine, karar vermiştir. Karara karşı davacı vekili telefon talebine yönelik kısım yönünden itirazda bulunmuş, Ereğli (Konya) Ağır Ceza Mahkemesinin 23/11/2023 tarih ve D.İş.No: 2023/2058 sayılı kararı ile, itirazın reddine karar verilmiş ve kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde, tutuklu ve hüküm özlülerin yerleştirileceği ceza infaz kurumlarını belirleme görevinin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ait bulunduğu; bu bağlamda farklı gerekçeli nakil taleplerinin de aynı birim tarafından değerlendirildiği; idarenin bu görevini bir yargı faaliyeti olarak değil idari işlem veya eylem olarak yürüttüğü; Bakanlık işleminin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünün 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi hükmü uyarınca idari yargı yerinin görev alanına girdiği açıktır.

Açıklanan nedenlerle, tutuklu müdafiinin bulunduğu ceza infaz kurumundan 5275 sayılı kanunun 9/3 maddesi uyarınca Ereğli Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakline ilişkin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevfikevleri Genel Müdürlüğünün kararının kaldırılması hususunun Hakimliğimizin görev alanına girmediği, itirazın değerlendirilmesi ve çözümünün idari yargı yerinin görevine girdiği anlaşılmakla, şikayetinin reddine dair aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir.

KARAR : Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1- Tutuklu müdafii Av. Ahmet AVŞAR'ın telefon kararına yönelik itirazının REDDİNE,

2- Tutuklu müdafiinin 5275 Sayılı Kanunun 9/3 maddesi uyarınca tutuklu hakkında verilen kararın kaldırılmasına yönelik şikayetinin 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun 6/1. maddesi uyarınca Hakimliğimizin görevli ve yetkili olmaması nedeniyle REDDİNE, 5275 sayılı CMK'nun3 vd. maddeleri gereğince Hakimliğimizin GÖREVSİZLİĞİNE,..."

3. Davacı vekili, 06/11/2023 tarihinde Ereğlli (Konya) İnfaz Hakimliğine verdiği dilekçe ile, karar kesinleştikten sonra dosyasının görevli olan Ankara Nöbetçi İdare Mahkemesine gönderilmesini talep etmiş, Mahkemece 11/12/2023 tarihinde bu talep karşılanmış, dosya Ankara İdare Mahkemesi Başkanlığı (Tevzi Bürosu) kayıtlarına 27/12/2023 tarihinde girmiştir. Davacı vekili, 08/01/2024 tarihli dilekçesiyle; müvekkilinin Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutukluiken; Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04/08/2023 tarih ve 13838/107326 sayılı kararı ile, 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası kapsamında değerlendirilerek Ereğli (Konya) Yüksek Güvenlikli Ceza

İnfaz Kurumuna nakline dair işlem tesis edildiğini belirterek, idari işlemin iptalini talep etmiştir.

B. İdari Yargıda

4. Ankara 11. İdare Mahkemesi 16/01/2024 tarih ve E.2023/2354, K.2024/58 sayılı kararı ile, davacının 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası kapsamında tehlikeli tutuklu olarak belirlenmesine ilişkin işlem ile başka bir infaz kurumuna nakledilmesine ilişkin işlemlerin farklı hukuki statüde işlemler oldukları, nakil işleminin idari yargının görev alanında olduğu, tehlikeli hükümlü olarak belirlenmesi işlemine karşı yapılacak şikayetlerin İnfaz Hakimliğince incelenebileceği, hangi işlemin dava konusu edildiğinin anlaşılamadığı gerekçesiyle, dava dilekçesinin 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesine uygun olmadığı anlaşılmakla; aynı Kanun'un 15/1-d maddesi gereği dava dilekçesinin reddine, karar vermiştir.

5. Davacı vekili, 15/02/2024 tarihli yenileme dilekçesi ile, 08/01/2024 tarihli dilekçesinde belirttiği hususlarla, Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04/08/2023 tarih ve 13838/107326 sayılı işleminin iptalini talep etmiştir.

6. Ankara 11. İdare Mahkemesi 11/03/2024 tarih ve E.2024/299, K.2024/412 sayılı kararı ile,davacının Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04/08/2023 tarih ve 13838/107326 sayılıişlemiyle,tehlikeli hükümlü olarak belirlenmesine ilişkin kısım yönünden ayrı bir dava, Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakline ilişkin kısım yönünden ayrı bir dava açılması gerektiği gerekçesiyle, dava dilekçesinin 2577 sayılıKanun'un 3. maddesine uygun olmadığı anlaşılmakla, aynı Kanun'un 15/1-d maddesi gereği dava dilekçesinin reddine, karar vermiştir.

7. Davacı vekili, 01/04/2024 tarihli yenileme dilekçesi ile Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04/08/2023 tarih ve 13838/107326 sayılı yazısı ile, müvekkilinintehlikeli hükümlü olarak belirlenmesine ilişkin işleminin iptalini talep etmiştir.

8. **Ankara 11. İdare Mahkemesi 16/04/2024 tarih ve E. 2024/612 sayılı kararı ile,**davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava dosyasının incelenmesinden; Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu olarak barınmakta olan davacı T.Övekili Av. Ahmet Avşar tarafından, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 04.08.2023 tarih ve 107326 sayılı kararının 5275 sayılı Kanunun 9/3 maddesi uyarınca "tehlikeli tutuklu" olarak belirlenmesine ilişkin kısmı yönünden iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*
>
> *5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları" başlıklı 9. maddesinde; "(1) Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlilerine sahip, firara karşı teknik, mekanik, elektronik ve fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları sürekli kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasların geçerli olduğu sıkı güvenlik rejimine tâbi hükümlülerin bir veya üç kişilik odalarda barındırıldıkları tesislerdir. Bu kurumlarda bireysel veya grup hâlinde iyileştirme yöntemleri uygulanır. (2) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar ile süresine bakılmaksızın, suç işlemek amacıyla örgüt kurmak, yönetmek veya bu örgütün faaliyeti çerçevesinde, Türk Ceza Kanununda yer alan; a) İnsanlığa karşı suçlardan (madde 77, 78), b) Kasten öldürme suçlarından (madde 81, 82), c) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan (madde 188), d) Devletin güvenliğine karşı suçlardan (madde 302, 303, 304, 307, 308), e) Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan (madde 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315), Mahkûm olanların cezaları, bu kurumlarda infaz edilir. (3) Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile bulundukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usûllerine ısrarla karşı koyanlar bu kurumlara gönderilirler. (4) Birinci fıkrada tanımı yapılan kurumların ihtiyacı karşılama bakımından yetersiz olması hâlinde, diğer kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümleri kullanılır. (5) Müebbet hapis cezasına hükümlülerden, 107 nci maddede belirtilen koşullu salıverilme süresinin üçte ikisini, süreli hapis cezasına hükümlülerden toplam cezalarının üçte birini, üçüncü fıkrada belirtilen hükümlülerden geriye kalan toplam cezalarının üçte birini bu kurumlarda geçirerek iyi hâl gösterenlerin, tutum ve kişiliklerine uygun diğer ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine karar verilebilir." hükmüne yer verilmiştir.*
>
> *4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun "İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri" başlıklı 4. maddesinde; "İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır: 1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak. 2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak. 3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak. 4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili*

olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa şikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek. 5. Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikâyetleri incelemek. 6. Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza zamanaşımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak. 7. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak. Kanunlarda başka bir yargı merciine bırakılan konulara ilişkin hükümler saklıdır." kuralına, "İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü" başlıklı 5. maddesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren on beş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği kuralına ve "İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar" başlıklı 6. maddesinin üçüncü fıkrasında; "İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir" kuralına ve son fıkrasında "İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Uyuşmazlıkta, 5275 sayılı Kanunun 9. maddesinin 3. fıkrasında yer verilen düzenlemenin, açıkça 4675 sayılı Kanunun 4. maddesinin 3. fıkrasında belirtildiği üzere, tutuklu ve hükümlü hakkında tesis edilen disiplin tedbirlerinden biri olduğu, bu haliyle tutuklu olarak ceza infaz kurumunda barınmakta olan davacı hakkında 5275 sayılı Kanunun 9. maddesinin 3. fıkrasının uygulanması işleminin iptali istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde (infaz hakimliğinde) çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır..."

III. İLGİLİ HUKUK

9. Anayasa'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fikrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

11. 5275 sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *"Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları"* başlıklı 9. maddesinin 3. fikrası şöyledir:

(3) Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile bulundukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usûllerine ısrarla karşı koyanlar bu kurumlara gönderilirler.

12. 5275 sayılı Kanun'un *"Tutuklama kararının yerine getirildiği kurumlar"* başlıklı 111. maddesi şöyledir:

"(1) Tutuklular, iç ve dış güvenlik görevlisi bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engelleri olan, 34 üncü maddede sayılan hâller dışında oda ve koridor kapıları sürekli olarak kapalı tutulan ve yasal zorunluluklar ayrık, dışarıyla irtibat ve haberleşme olanağı bulunmayan normal güvenlik esasına dayalı tutukevlerinde veya maddî olanak bulunmadığı hâllerde diğer kapalı ceza infaz kurumlarının bu amaca ayrılmış bölümlerinde tutulurlar.

(2) Eylem ve davranışları ile 9 uncu madde kapsamına giren tutuklular, yüksek güvenlikli tutukevlerinde veya buna olanak bulunmadığı hâllerde yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarının tutuklulara ayrılan bölümlerinde barındırılırlar.

(3) Kadın, çocuk ve gençlik tutukevleri müstakil olarak kurulabilir. Tutuklular, tutukevlerinde veya maddî olanak bulunmadığı hâllerde kapalı ceza infaz kurumlarının tutuklulara ayrılan bölümlerinde, büyükler, kadınlar, gençler, çocuklar olmak üzere ve suç türleri de gözetilerek ayrı yerlerde barındırılırlar."

13. 5275 sayılı Kanun'un *"Tutukluların barındırılması"* başlıklı 113. maddesi şöyledir:

"(1) Tutuklular, maddî olanaklar elverdiğince suç türlerine ve taşıdıkları güvenlik riskine göre ayrı odalarda barındırılırlar. Aralarında husumet bulunanlar ile iştirak hâlinde suç işlemiş olanlar aynı odalarda barındırılmazlar ve birbirleri ile temas etmelerini engelleyecek tedbirler alınır."

14. 5275 sayılı Kanun'un *"Tutukluların hakları"* başlıklı 114. maddesi şöyledir:

"(1) Tutuklulardan çalışmaları istenebilir; ancak, buna mecbur tutulamazlar. Tutuklular istediklerinde idare, barındırıldıkları odalarda çalışmalarına izin verebilir. Odada çalışma imkânı yoksa, tutukluların iş yerlerinde çalışmalarına da izin verilebilir. Bu takdirde kendileri hakkında çalışmakta olan hükümlülere ait rejim uygulanır.

(2) Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde tutuklular, kurumun bu hususta ki genel düzenine uymak suretiyle ziyaretçi kabul edebilirler. Ancak soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkeme, soruşturmanın veya davanın selameti bakımından tutuklunun ziyaretçi kabulünü yasaklayabilir veya bu hususta kısıtlamalar koyabilir.

(3) Tutukluların yazılı haberleşmeleri ile telefonla görüşmeleri, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemesince kısıtlanabilir.

(4) Tutuklu, savunması için istediği müdafii seçmek ve görevlendirmek hakkına sahiptir. Her dereceden kurum görevlileri bu hususta tutukluya tavsiyelerde bulunamaz.

(5) Tutuklunun müdafii ile olan haberleşmesine ve kurum düzeni çerçevesinde temas ve görüşmelerine hiçbir suretle engel olunamaz ve kısıtlamalar konulamaz.

(6) Özel kanunda yer alan hükümler saklıdır. "

15. 5275 sayılı Kanun'un *"Kısıtlayıcı önlemler"* başlıklı 115. maddesi şöyledir:

"(1) Tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın amacını veya tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrarına olanak verecek davranışlarda bulunan tutuklulara soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemesince aşağıdaki tedbirler uygulanabilir:

a) Tutuklunun tek başına, sıkı bir rejim altında muhafaza edilmesi ve kaldığı odanın kamera ile izlenmesi.

b) Belirli süre ile dışarıyla ilişkisinin, ziyaretçi kabulünün ve telefon görüşmelerinin kısıtlanması.

c) Gerekiyorsa kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyici biçimde hazırlanmış özel bir odada barındırılması ve kaldığı odanın kamera ile izlenmesi.

d) Saldırganlık göstermesi hâlinde belirli süreyle kelepçelenmesi veya hareketlerinin engellenmesi.

e) Yüksek güvenlikli bir kuruma nakledilmesi."

16. 5275 sayılı Kanun'un *"Tutukluların yükümlülükleri"* başlıklı 116. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) Bu Kanunun; yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları, hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi, kuruma alınma ve kayıt işlemleri, hükümlüler ile yakınları ve ilgililerin bilgilendirilmesi, cezayı çekme, güvenlik ve iyileştirme programına ve sağlığın korunması kurallarına uyma, bina ve eşyaların korunması, kapıların açılmaması ve temasın önlenmesi, oda ve eklentilerinde bulundurulabilecek kişisel eşyalar, arama, disiplin cezalarının niteliği ve uygulanma koşulları, kınama, bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma, ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma, haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama, ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma, hücreye koyma, çocuk hükümlüler hakkında uygulanabilecek disiplin tedbirleri ve cezaları, disiplin soruşturması, disiplin cezasını gerektiren eylemlerin tekrarı, disiplin cezalarının infazı ve kaldırılması, yönetim tarafından alınabilecek tedbirler, zorlayıcı araçların kullanılması, ödüllendirme, şikâyet ve itiraz, nakiller, disiplin nedeniyle nakil, zorunlu nedenlerle nakil, hastalık nedeniyle nakil, nakillerde alınacak tedbirler, avukat ve noterle görüşme hakkı, kültür ve sanat etkinliklerine katılma, ifade özgürlüğü, kütüphaneden yararlanma, süreli veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı, telefonla haberleşme hakkı, radyo, televizyon yayınları ile internet olanaklarından yararlanma hakkı, mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakkı, bu Kanunda sayılan günlerde dışarıdan gönderilen hediyeyi kabul etme hakkı, din ve vicdan özgürlüğü, muayene ve tedavi istekleri, hükümlülerin beslenmesi, iyileştirme programlarının belirlenmesi, hükümlülerin sayısı ve uygulanacak güvenlik tedbirleri, eğitim programları, öğretimden yararlanma, muayene ve tedavileri, sağlık denetimi, hastaneye sevk, infazı engelleyecek hastalık hâli, kendilerine verilen yiyecek ve içecekleri reddetmeleri, ziyaret, yabancı hükümlüleri ziyaret, ziyaret ve görüşlerde uygulanacak esaslar, beden eğitimi, kütüphane ve kurslardan yararlanma konularında 9, 16, 21, 22, 26 ilâ 28, 34 ilâ 53, 55 ilâ 62, 65 ilâ 76 ve 78 ila 88 inci maddelerinde düzenlenmiş hükümlerin tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olanları tutuklular hakkında da uygulanabilir.

17. 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun'un 5. maddesi şöyledir:

"Lüzumu takdirinde mahpusların bir hapishaneden diğerine nakilleri Adliye Vekaletinin müsaadesiyle caiz olabilir."

18. 29/03/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin *"Hapis cezalarının infaz edileceği kurumlar"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) Hapis cezaları, 5275 sayılı Kanunun 8 ilâ 15 inci maddelerinde türleri sayılan ve nitelikleri belirtilen ceza infaz kurumlarında infaz olunur.

(2) Kurumların, hangi tür olarak kullanılacağı ihtiyaca göre Bakanlık tarafından belirlenir.

(3) Kurumlar, Bakanlıkça ihtiyaç bulunan yerlerde ayrı ayrı veya bir arada kurulabilir. Bir arada kurulma durumunda, müdür ve personeli ayrı veya aynı olabilir. Ancak çocuk eğitimevleri, müdür ve personeli ayrı olacak şekilde diğer kurumlardan ayrı yerlerde kurulur.

(4) Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile bulundukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usûllerine ısrarla karşı koyanlar, idare ve gözlem kurulunun kararı ve Bakanlık onayı ile yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler. Yüksek güvenlikli kurumlarda kalmakta olup kanun hükümlerine göre etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanan hükümlüler, ceza süresine bakılmaksızın, Bakanlık onayı ile diğer kurumlarda barındırılabilir.

(5) 5275 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi kapsamındaki gençlerin cezaları, gençlik kapalı kurumlarının güvenlikli bölümlerinde yerine getirilir. Bu hükümlüler, kendilerine özgü kurumun bulunmadığı hâllerde yüksek güvenlikli kapalı kurumların kendilerine ayrılan bölümlerine yerleştirilir."

19. Yönetmeliğin *"Tutuklama kararının yerine getirildiği kurumlar"* başlıklı 135. maddesi şöyledir:

" (1) Tutukluluk kararları, 5275 sayılı Kanunun 111 inci maddesinde belirtilen kurumlarda yerine getirilir. Ceza infaz kurumlarının personel, görev, yetki ve sorumlulukları, kurulların oluşumu ve çalışması ile iç güvenlik hususlarıyla ilgili düzenlemeler tutukevlerinde de uygulanır.

(2) Tutuklular, hükümlülerden ayrı binalarda barındırılır. Tutuklular, bağımsız bir bina ayrılması mümkün olmadığı takdirde, kurumlarda, hükümlülerle bağlantısı olmayacak şekilde kendilerine ayrılan bölümlerde kalır. Açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde tutuklu barındırılmaz.

(3) Ceza infaz kurumlarından hangilerinin tutuklulara tahsis edileceği Bakanlıkça belirlenir."

20. 10/07/2018 tarihli ve 30774 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin *"Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü"* başlıklı 43. maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi şöyledir:

"Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

...

h) Hükümlü ve tutukluların sevk ve nakil işlemlerini yürütmek."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

21. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 08/07/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği, her ne kadar; adli yargı yerinde *"İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının telefon kararı işleminin iptali"* istemiyle açılan davada *"İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının işlemine yönelik itirazın reddine"* karar verildiği, *"Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü işleminin iptali istemi yönünden; 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrasının kaldırılmasına yönelik şikayetinin İnfaz Hakimliği görevindeolmaması nedeniyle reddine"* dair görevsizlik kararı verilmiş olduğu,idari yargı yerinde açılan davada ise;*''Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü işleminin iptalinin"*talep edildiği, idare mahkemesince dilekçenin reddine dair verilen karar sonrası daaynı taleple dava dilekçesinin yenilendiği, davacı vekilinin 01/04/2024 tarihli yenileme dilekçesi ile, *"Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04/08/2023 tarih ve 13838/107326 sayılı yazısı ile tehlikeli hükümlü olarak belirlenmesine ilişkin işleminin iptalinin"* talep edildiğiuyuşmazlığın her iki yargı yerince *''Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. Fıkrasının davacı hakkında uygulanmasına ilişkin işleminin iptali"* yönünden oluştuğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

22. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile

dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

23. Dava, adli yargı yerinde; *" İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının telefon kararı işleminin iptali"*, idari yargı yerinde ise; davacı hakkında, 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fikrasının uygulanmasını gerektiren suçtan dolayı Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakline ilişkin *"Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04/08/2023 tarih ve 13838/107326 sayılı işleminin iptali"*istemiyle açılmış olup, İdare Mahkemesince verilen dilekçe ret kararı sonrası *"davacı hakkında 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrasının uygulanmasına ilişkin"* işlemin iptali talep edilmiştir.

24. Dosyanın incelenmesinden, davacının Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutukluolduğu, tutuklu hakkındaMarmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 04/08/2023 tarih ve 2023//781 numaralı kararıyla, 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fikrasının uygulanmasını gerektiren suçtan dolayı (Kamuoyunda İstanbul Esenyurt ilçesinde 2 kişinin öldürüldüğü tekel bayii saldırısı faili olduğundan)konumuna uygun Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna naklinin uygun olacağı değerlendirilerek kararın Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün onayına sunulduğu, kararın Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından değerlendirildiği ve 04/08/2023 tarih ve 107326 sayılı yazı ile 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fikrası uyarınca naklinin uygun görüldüğü ve Ereğli (Konya) Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna naklinin sağlandığı,tutuklu hakkında Konya (Ereğli) Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 17/08/2023 tarih ve 2023/2958 sayılı kararıyla; tehlikeli tutuklu olduğundan bahisle telefonla görüşme hakkının kısıtlandığı, tutuklu müdafiince bu karara karşı İnfaz Hakimliğine şikayet başvurusunda bulunulduğu, şikayet konusu işlem hakkında itirazın reddine karar verildiği ancak,şikayete konu işlem dışında 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fikrasının tutuklu hakkında uygulanmasına veYüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakline ilişkin işlemin de şikayete konu edildiği değerlendirilerek İnfaz Hakimliğince Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün işlemi yönünden görevsizlik kararı verildiği ve kesinleştiği, dosyanın talep üzerine İdare Mahkemesine gönderildiği, davacı vekilince Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04/08/2023 tarih ve 13838/107326 sayılı işleminin iptalinin talep edildiği,İdare Mahkemesince; davacının Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04/08/2023 tarih ve 13838/107326 sayılıişlemiyle,tehlikeli hükümlü olarak belirlenmesine ilişkin kısım yönünden ayrı bir dava, Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakline ilişkin kısım yönünden görevli oldukları kabul edilerek ayrı bir dava açılması gerektiği gerekçesiyle dilekçenin reddine karar verildiği, davacı vekilinin 01/04/2024 tarihli yenileme dilekçesi ile; Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04/08/2023 tarih ve 13838/107326 sayılı yazısı ile, müvekkilinintehlikeli hükümlü olarak belirlenmesine ilişkin işleminin iptalinitalep ettiği, İdare Mahkemesince de bu konuda yapılacak değerlendirmenin İnfaz Hakimliğinin görevinde bulunduğu gerekçesiyle Mahkememize 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca başvuruda bulunulduğu anlaşılmıştır.

25. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte incelendiğinde, 5275 sayılı Kanun'da, hükümlülerin ve şartların oluşması durumunda tutukluların yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında kalma koşulları ve nakilleri ile ilgili düzenlemelerin yer aldığı, yetkili kurum olarak Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün belirlendiği, böylece tutuklu ve hükümlülerin yerleştirileceği ceza infaz kurumlarını belirleme görevinin adıgeçen Genel Müdürlüğe ait bulunduğu, davalı idarenin bu görevini bir yargı faaliyeti olarak değil idari işlem veya eylem olarak yürüttüğü; öte yandan,4675 sayılı Kanun doğrultusunda, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikayetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere; kurulan infaz hakimliklerinin, dava konusu uyuşmazlıkta yetkisi bulunmamaktadır. Kaldı ki, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04/08/2023 tarih ve 107326 sayılı nakil işlemi ile gerçekleştirilen ve bu işlemin dayanağı olan dava konusu 5275 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fikrasının uygulanmasına ilişkin işlemin iptali talebinin de bağlı işlem mahiyetindeki nakil işlemi ile birlikte değerlendirilmesi gerekir.

26. Bu durumda, kamu hizmetini yürütmekle görevli kılınmış olan davalı kurumca tesis edilen idari işleme karşı açılan davanın da, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesindeki idarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunduğu anlaşıldığından, davacı tarafından açılan bu davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

27. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 11. İdare Mahkemesinin 16/04/2024 tarih ve E.2024/612 sayılı başvurusunun reddine, karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 11. İdare Mahkemesinin 16/04/2024 tarih ve E.2024/612 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

08/07/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN